Erhvervsuddannelse for voksne (euv)

Undervisningsministeriet, maj 2015

8. juni 2015: Bemærk præcisering på side 5 nederst i forhold til optagelse.dk og på side 16, 3. afsnit ift. ikrafttrædelsesbestemmelser.

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning 4
2. Adgangskrav 4
3. Realkompetencevurdering 5
3.1 Den generelle vurdering (regelbundet) 7
3.1.1 De objektive kriterier for godskrivning 7
3.2 Individuel vurdering 8
3.3. Klagemuligheder 8
4. Uddannelsesaftaler 9
4.1 Prøvetid 9
5. Tilrettelæggelse af undervisningen i euv 9
5.1 Grundforløbet 9
5.2 Hovedforløbet 10
5.2.1 Det standardiserede hovedforløb for voksne 10
6. De tre uddannelsesveje 10
6.1 Euv1 11
6.1.1 Grundforløb 11
6.1.2 Grundforløbsprøve 11
6.1.3 Overgangskrav 11
6.1.4 Hovedforløb 11
6.2 Euv2 12
6.2.1 Grundforløb 12
6.2.2 Grundforløbsprøve 12
6.2.3 Overgangskrav 12
6.2.4 Hovedforløb 12
6.3 Euv3 12
6.3.1 Grundforløb 12
6.3.2 Grundforløbsprøve 12
6.3.3 Overgangskrav 12
6.3.4 Hovedforløb 13
7. Læringsmiljø for voksne 13
8. EUX 14

9. Erhvervsrettet og studierettet påbygning samt talentspor 14
10. Suppleringsmuligheder 14
11. Forsørgelse 14
12. Overgang fra GVU 15
13. Ikrafttrædelsesbestemmelser 16
14. Appendiks 17

1. Indledning

Denne pjece omhandler erhvervsuddannelse for voksne (euv), som indføres som led i erhvervsuddannelsesreformen. Pjecen indeholder først og fremmest en gennemgang af reglerne for erhvervsuddannelse for voksne, herunder regler og retningsliner for tilrettelæggelsen af uddannelsen og den indledende realkompetencevurdering.

Euv er erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover. Mange voksne er målrettede og modne og har erfaring fra anden uddannelse eller beskæftigelse. En euv er derfor som udgangspunkt af kortere varighed end den tilsvarende uddannelse for de unge. Det konkrete uddannelsesforløb for den enkelte afhænger af, hvad den voksne har med i baggagen (*se afsnittet: "tre uddannelsesveje for voksne over 25 år*).

Euv har ligesom erhvervsuddannelserne for unge hjemmel i lov om erhvervsuddannelser. Det betyder, at der gælder de **samme regler for euv, som der gælder for erhvervsuddannelserne for unge**, med mindre der er fastsat særlige regler for euv.

Med oprettelsen af euv **nedlægges den grundlæggende voksenuddannelse (GVU)**, og voksne med mindst 2 års relevant erhvervserfaring skal derfor nå vejen til faglært niveau via den uddannelsesvej, der betegnes euv1 (*se afsnit 6.1 og afsnit 12*).

En euv har samme mål, niveau og afsluttende prøve som den tilsvarende erhvervsuddannelse for unge og giver ret til samme uddannelsesbevis og samme betegnelse[1]. Forskellen er, at uddannelsesvejen kan være anderledes.

Styrelsen for It og Læring har udarbejdet en vejledning til administration af bl.a. euv via elevtyper i EASY-P. Vejledningen kan findes på http://admsys.stil.dk/~/media/ADMSYS/EASY%20P/dokumenter/Vejledninger/Registrering%20af%20uddannelsesaftaler%20mm/Elevtyper%20i%20EASYP%20DOCX.docx Denne pjece vil derfor ikke komme nærmere ind på, hvordan euv-elever registreres.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) offentliggør i samarbejde med Undervisningsministeriet i juni 2015 en pjece om snitflader mellem Kontanthjælpsreformen, Beskæftigelsesreformen og Reformen af erhvervsuddannelserne. Derfor behandles sammenhængen mellem reformerne ikke i denne vejledning, ligesom ændringer i voksenlærlingeordningen ikke berøres, fordi denne ordning ligger under Beskæftigelsesministeriets ressort. Der vil komme en ny vejledning fra STAR herom.

Spørgsmål vedrørende euv eller reformen generelt, som ikke er behandlet i denne pjece kan stilles til Undervisningsministeriets reformpostkasse på http://www.uvm.dk/Uddannelser/Erhvervsuddannelser/Reform-2015. Her ligger også svar på tidligere stillede spørgsmål.

2. Adgangskrav

Adgangskravene for at blive optaget på en euv er de samme som for optagelse på en erhvervsuddannelse for unge. Det betyder, at den voksne skal opfylde de generelle adgangskrav til erhvervsuddannelserne, herunder have opnået et karaktergennemsnit i grundskolen på mindst 02 i både dansk og matematik for at

blive optaget på grundforløbets 2. del. Kravet om et karaktergennemsnit gælder dog ikke, hvis den voksne har en uddannelsesaftale.

En ansøger, som ikke opfylder betingelserne eller har en uddannelsesaftale, har dog adgang, hvis skolen ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at ansøgeren kan gennemføre en erhvervsuddannelse.[2]

Har den voksne deltaget i avu (almen voksenuddannelse) og bestået dansk og matematik på G-niveau er adgangskravene opfyldt. Voksne med bestået FVU (forberedende voksenundervisning) trin IV i læsning og trin II i matematik opfylder ligeledes de generelle adgangskrav.

Hvis den voksne opfylder kriterierne for mindst 2 års relevant erhvervserfaring til den ansøgte uddannelse, gælder de generelle betingelser for optagelse til en erhvervsuddannelse ikke, fordi de er knyttet til optagelse på grundforløbets 1. eller 2. del. Hvis den voksne opfylder kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring, optages eleven direkte på hovedforløbet.

Da det er en indledende realkompetencevurdering, der afgør, hvilken uddannelsesvej, den voksne skal følge, kan voksne blive kompetencevurderet uden at opfylde de generelle adgangskrav for optagelse til erhvervsuddannelserne. Hvis kompetenceafklaringen resulterer i, at den voksne skal gennemføre 2. del af grundforløbet eller dele heraf, skal personen opfylde de generelle adgangskrav for at kunne fortsætte uddannelsen og optages på uddannelsen igen.

Tabel 1: Oversigt over de voksne elevgrupper, der ikke skal leve op til karakterkravet

	Ja	Nej
Voksne med 2 års relevant erhvervserfaring		x
Voksne med en gennemført ungdomsuddannelse, som har bestået eksamen på et højere niveau i henholdsvis dansk og matematik		x
Voksne med en uddannelsesaftale		x
Voksne elever uden uddannelsesaftale, som ikke opfylder kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring.	x	

3. Realkompetencevurdering

Den voksnes uddannelsesforløb tilrettelægges på baggrund af en grundig og systematisk realkompetencevurdering, som gennemføres som den indledende del af uddannelsen[3]. Det vil sige, at når den voksne har tilmeldt sig en erhvervsuddannelse via optagelse.dk[i], gennemføres realkompetencevurderingen som det første[ii]. At realkompetencevurderingen gennemføres som den indledende del af uddannelsen betyder, at eleven skal være tilmeldt en euv for at blive realkompetencevurderet. Når eleven har tilmeldt sig uddannelsen og er startet, tæller det som et uddannelsesforsøg.

---

[i] I optagelse.dk skelnes ikke mellem erhvervsuddannelser for unge og voksne. Alle elever tilmelder sig derfor den erhvervsuddannelse, de ønsker hvorefter ansøgerne derefter systemteknisk placeres om unge elever eller euv-elever.

[ii] Eftersom reglerne om euv først træder i kraft pr. 1. august 2015, vil det ikke være muligt at gennemføre en realkompetencevurdering i forhold til euv før denne dato.

Jobcentre eller andre kan dog købe en kompetencevurdering under Lov om åben uddannelse, som efter omstændighederne vil kunne ækvivalere kompetencevurderingen i euv, så der umiddelbart kan udarbejdes en euv-uddannelsesplan, når eleven er optaget i euv

Det kræver ikke en uddannelsesaftale at blive realkompetencevurderet i forhold til en euv. Forsørgelsen afhænger af, hvad den voksnes "status" er:

- Har den voksne en uddannelsesaftale vil forsørgelsen være elevløn.
- Er den voksne ledig og sker kompetenceafklaringen som led i beskæftigelsesindsatsen vil forsørgelsen være fra beskæftigelsessystemet.
- Tilmelder den voksne sig uddannelse og er ikke i beskæftigelse, vil eleven have ret til SU, hvis betingelserne herfor er opfyldte.
- Hvis den voksne er i beskæftigelse, men ikke har en uddannelsesaftale kan den voksne tilmelde sig en euv og blive afklaret som led heri. Eleven vil være selvforsørgende.

Gennem realkompetencevurderingen afklares det, hvilken af uddannelsesvejene i euv, den voksne skal følge (*se afsnit 6.1 Euv1, 6.2 Euv2 og 6.3 Euv3*).

Realkompetencevurderingen består, for det første, af en regelbundet vurdering af ansøgerens teoretiske og praktiske kompetencer ved anvendelse af de almindelige godskrivningsregler for uddannelserne og regler for den enkelte uddannelse om fritagelse for skole- og praktikdele (bilag 1, tabel 1) i den pågældende uddannelsesbekendtgørelse). For det andet består realkompetencevurderingen af en skønsmæssig vurdering af den voksnes eventuelle yderligere kompetencer på uddannelsens området).[4]

Realkompetencevurderingen gennemføres på grundlag af dokumentation fra eleven og et eventuelt kompetenceafklarende forløb og kan have en varighed på ½ -10 dages varighed. **Varigheden af realkompetencevurderingen er en del af den samlede varighed af skoleundervisningen**, dvs. skoleundervisningen forlænges ikke med varigheden af realkompetencevurderingen.

Hvis eleven har en uddannelsesaftale med en virksomhed, skal kompetencevurderingen være omfattet af uddannelsesaftalen.[5] Der ydes et særligt taxameter (RKV-taxameter) for kompetencevurderingen af den voksne.

Skolen skal udstede dokumentation til ansøgeren for de kompetencer, der gives anerkendelse for. Af dokumentationen skal det fremgå, hvilken uddannelse, der er givet anerkendelse for samt grundlaget for vurderingen. Der er ikke udviklet en central skabelon herfor. Hvis skolen ikke kan imødekomme ansøgerens ønske om afkortning, skal der angives en begrundelse for dette. Skolen kan ikke træffe en hel eller delvis negativ afgørelse uden, at skolen forinden har givet ansøgeren mulighed for at udtale sig om de faktiske forhold, som ligger til grund for afgørelsen.[6]

På baggrund af realkompetencevurderingen og reglerne om uddannelsen udarbejdes en individuel uddannelsesplan i Elevplan. Uddannelsen skal være så kort som mulig.[7] Det betyder, at den voksne *ikke* kan tilbydes fag på højere niveauer eller andre fag, men at **godskrivningen altid udmøntes i en kortere uddannelsestid**.

Uddannelsesplanen kan munde ud i, at den voksne skal følge undervisning fra grundforløbets 2. del eller at den voksne skal starte direkte på hovedforløbet.

Der pågår et arbejde med at udvikle et elektronisk værktøj, som skal understøtte realkompetencevurderingen i euv og medvirke til at sikre gennemsigtighed og ensartet afkortning for de voksne. Et andet redskab som kan anvendes i forhold til realkompetencevurderingen er *min kompetencemappe*. *Min kompetencemappe* er et bredt afklaringsværktøj, der kan hjælpe den enkelte til at samle og dokumentere kompetencer forud for den konkrete vurdering i forhold til de konkrete uddannelsesmål.

Faktaboks:

På FL 15 er der oprettet et særligt taxameter til realkompetencevurdering for voksne. Taksterne er fastsat på niveau med taxametrene på de individuelle kompetenceudviklingsforløb på AMU og dermed højere end taxameteret for kompetenceafklarende forløb for grunduddannelse for voksne (GVU), som nedlægges pr. 1. august 2015.

3.1 Den generelle vurdering (regelbundet)

I forbindelse med oprettelsen af euv indføres et krav om, at der for voksne skal gennemføres en generel vurdering, der bygger på faste objektive kriterier for godskrivning[8]. Formålet med indførelsen af faste og objektive kriterier for godskrivning er at skabe en ensartet, standardiseret og gennemsigtig praksis for godskrivning. Dette skal sikre, at den enkelte får et kortere uddannelsesforløb, som tager afsæt i tidligere erfaring og uddannelse, og skal gøre det mere tydeligt for den enkelte, hvad der kan godskrives for.

3.1.1 De objektive kriterier for godskrivning

De faglige udvalg har opstillet objektive kriterier for godskrivning for tidligere uddannelse og relevant erhvervserfaring[9], og kriterierne fremgår af bilag til de enkelte uddannelsesbekendtgørelser. Bilagene indeholder således en beskrivelse af, hvilken konkret erhvervserfaring og tidligere gennemført uddannelse, som skal føre til en given afkortning af uddannelsens hovedforløb. Det er erhvervsskolerne, der gennemfører selve vurderingen under anvendelse af de regler om godskrivning og afkortning, som er fastsat for uddannelsen[10].

Bilagene til uddannelsesbekendtgørelserne rummer ikke en beskrivelse af, hvilke fag der afkortes for, men en beskrivelse af omfanget af den afkortning, som tidligere erhvervserfaring eller uddannelse giver. De faglige udvalg har dog mulighed for at vejlede skolerne i forhold til, hvad der gives afkortning for; eksempelvis i uddannelsesordningen. Bilagene indeholder grundlaget for vurdering af:

1. Om eleven har mindst 2 år relevant erhvervserfaring, jf. § 66y, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser.
2. Relevant erhvervserfaring og uddannelse, der giver grundlag for godskrivning for alle elever, dvs. både unge og voksne.

De kriterier, der beskrives under det første punkt, anvendes til at vurdere om ansøgeren opfylder betingelserne for 2 års relevant erhvervserfaring og herved skal gennemføre et euv-forløb uden grundforløbets 2. del og uden praktikuddannelse (*se afsnit 5.3.1 Euv1*). I formuleringen af kriterierne for 2 års relevant er-

hvervserfaring er der lagt vægt på, at den relevante erhvervserfaring skal *ækvivalere* praktikuddannelsen. Kriterierne for relevant erhvervserfaring definerer, hvad og i hvor lang tid, man skal have arbejdet med forskellige jobfunktioner eller arbejdsområder, for at få godskrevet grundforløbet og praktikuddannelsen. Der er stor forskel på omfanget og detaljeringsniveauet i beskrivelsen af kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring. At en voksen godskrives for praktikuddannelsen betyder ikke, at det pågældende uddannelseselement eller område ikke skal berøres i uddannelsen, idet der vil være en vekselvirkning mellem skoleundervisningen og den relevante erhvervserfaring.

Ud over kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring indeholder bilaget også angivelse af, hvilken konkret erhvervserfaring eller tidligere gennemført uddannelse, der kan give anledning til en given afkortning på det standardiserede hovedforløb for voksne både i forhold til skoleundervisning og praktikuddannelse.

Denne afkortning er med andre ord yderligere afkortning af det standardiserede hovedforløb for voksne, som er kortere end hovedforløbet for de unge.

Det er skolerne, der træffer afgørelse om eventuel godskrivning af skoleundervisningen i grundforløbet i forhold til voksne, der ikke opfylder kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring, som det også er tilfældet i dag.

Hvis en elev under 25 år har erhvervserfaring eller uddannelse, der fremgår af bilaget, har eleven ret til at blive godskrevet herfor. Det vil i de tilfælde være op til skolen at vurdere omfanget af godskrivning for skoleundervisningen og det faglige udvalg at vurdere omfanget godskrivning for praktikuddannelsen.

3.2 Individuel vurdering

Udover den objektive, generelle vurdering, skal der også foretages en individuel vurdering af den voksnes kompetencer. Den individuelle vurdering skal afgøre, om den enkeltes uddannelsesforløb skal afkortes udover det, der eventuelt er givet som led i den generelle vurdering.[11] Den skal bestå af en bred, individuel vurdering af ansøgerens tidligere erhvervede kompetencer som også kan inkludere kompetencer, der er tilegnet på andre måder, end dem der er beskrevet i kriterierne for den generelle vurdering. Det er skolerne, der træffer afgørelse om fritagelse for skoleundervisningen på baggrund af øvrige teoretiske kompetencer, som ikke er omfattet af den objektive vurdering.[12] De faglige udvalg træffer afgørelse om afkortning af praktikuddannelsen på baggrund af øvrig erhvervserfaring og afkortning af den samlede varighed af uddannelsesforløbet[13]. På baggrund af realkompetencevurderingen fastsætter skolen i samarbejde med eleven og en evt. arbejdsgiver en personlig uddannelsesplan.[14]

3.3. Klagemuligheder

Eleven kan klage til Undervisningsministeriet over skolens afgørelse om anerkendelse af realkompetencer i forbindelse med euv, bortset fra praktiske kompetencer. Når det angår praktiske kompetencer kan klagen indbringes for det pågældende faglige udvalg.[15] For en uddybende gennemgang af proceduren ved klager henvises til § 130 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

4. Uddannelsesaftaler

Det er ikke en forudsætning for at starte på en euv, at eleven har en uddannelsesaftale. En uddannelsesaftale er dog en forudsætning for, at en eventuel arbejdsgiver kan opnå lønrefusion (se også afsnit 11 Forsørgelse).

Det gælder særligt for alle euv-elever, at der kan indgås uddannelsesaftaler, der kun omfatter realkompetencevurderingen og opstilling af en personlig uddannelsesplan.[16] Herved har elev og praktikvirksomhed mulighed for at få et konkret grundlag, som der kan udarbejdes en fuld uddannelsesaftale på baggrund af.

Ledige, der skal gennemføre uddannelsen som euv1, dvs. uden grundforløbets 2. del og uden praktikuddannelse, behøver ikke at have en uddannelsesaftale for at påbegynde skoleundervisningen i hovedforløbet.[17]

Virksomheder, der indgår uddannelsesaftaler med euv1-elever, behøver ikke at være godkendte af det faglige udvalg. Det skyldes, at eleven udover grundforløbets 2. del har fået godskrevet hele praktikuddannelsen. Eleven er derfor ikke i oplæring i de perioder, der kan være mellem skoleperioderne.

Voksne elever, der skal gennemføre uddannelsen via euv2 eller euv3 indgår uddannelsesaftaler med praktikvirksomheder efter de samme regler, som der gælder for de unge. Det gælder både aftaler, der gælder hele uddannelsesforløbet, delaftaler og korte aftaler.

Euv2- og euv3-elever kan optages til skolepraktik efter samme regler som unge, det betyder bl.a. at voksne elever også skal leve op til EMMA-kriterierne.

4.1 Prøvetid

For voksne, der skal gennemføre euv-forløbet uden praktikperioder (euv1), indgås uddannelsesaftaler som ikke omfatter praktikperioder.[18] Da der ikke indgår praktikuddannelse i elevens uddannelsesforløb, vil der ikke være en prøvetid for disse uddannelsesaftaler. For øvrige voksne elever, dvs. euv2 og euv3-elever gælder de samme regler om prøvetid som for unge.

5. Tilrettelæggelse af undervisningen i euv

Euv er som udgangspunkt vekseluddannelser og består af grundforløb og hovedforløb.

Skolen skal som udgangspunkt oprette separate hold for unge og voksne, men der er mulighed for samlæsning på grundforløbets 2. del og hovedforløbet.[19]

5.1 Grundforløbet

Euv-elever har ikke adgang til grundforløbets 1. del, idet grundforløbets 1. del er forbeholdt elever, der kommer direkte fra 9. eller 10. klasse. Det er den indledende realkompetencevurdering, der afgør, om den voksne skal gennemføre hele eller dele af grundforløbets 2. del. Hvis ansøgeren opfylder kriterierne for mindst to års relevant erhvervserfaring (euv1), skal han eller hun starte direkte på det standardiserede hovedforløb for voksne. Grundforløbets 2. del, som nogle voksne skal gennemføre hele eller dele af, er det samme forløb som for unge.

5.2 Hovedforløbet

Alle voksne over 25 år skal som udgangspunkt gennemføre et **standardiseret hovedforløb for voksne**.[20]

5.2.1 Det standardiserede hovedforløb for voksne

De standardiserede hovedforløb beskrives af de faglige udvalg og fremgår af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser og uddannelsesordninger efter samme systematik som erhvervsuddannelserne for unge.

På det standardiserede hovedforløb for voksne er skoleundervisningen som udgangspunkt mindst 10 pct. kortere end på det tilsvarende hovedforløb for de unge, og praktikuddannelsen varer maksimalt to år.[21] En undtagelse er eux, som er gennemgået særskilt i afsnit 8.

Fagene i de standardiserede hovedforløb fremgår af uddannelsesordningen for de enkelte uddannelser og består af fag fra hovedforløbet for unge og eventuelle arbejdsmarkedsuddannelser[22]. Forløbet må gerne være anderledes sammensat end hovedforløbet for unge elever, men det skal overholde varighedskravet og indeholde erhvervsfag, herunder specialefag. Det standardiserede hovedforløb kan desuden indeholde andre arbejdsmarkedsuddannelser end dem, der indgår i det tilsvarende hovedforløb for de unge.

Hvis de faglige udvalg ikke har udviklet et standardiseret hovedforløb for voksne, tilrettelægger skolen et forløb, der er mindst 10 pct. kortere end det tilsvarende hovedforløb for de unge.[23]

Hvis den voksne ikke har relevant erhvervserfaring eller forudgående uddannelse følges en uddannelsesvej (euv3), der i omfang og varighed svarer til et eud-forløb for unge, der ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse *(se afsnit 5.3.3 Euv-3*).[24]

6. De tre uddannelsesveje

Ansøgere til euv kan inddeles i tre grupper, som skal følge tre forskellige uddannelsesveje.[25]

6.1 Euv1

Voksne, der har **mindst to års relevant erhvervserfaring**, skal gennemgøre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for voksne uden grundforløb og uden praktikuddannelse (euv1).[26] Det er de faglige udvalg, der definerer kriterierne for to års relevant erhvervserfaring, og de fremgår af uddannelsesbekendtgørelserne for de pågældende uddannelser.

Elever, der påbegynder forløbet efter en længerevarende ledighedsperiode, og som har et særligt behov for at få styrket deres arbejdsmarkeds- og uddannelsesparathed, kan tilbydes et **suppleringsmodul** af op til 9 ugers varighed.[27] En længerevarende ledighedsperiode forstås i denne forbindelse som en periode på mindst 3 måneder. Det er skolen, der vurderer, om eleven har behov for et suppleringsmodul. Suppleringsmodulet kan tilrettelægges individuelt afhængig af den enkeltes konkrete behov for undervisning. Suppleringsmodulet kan efter behov have fokus på blandt andet arbejdsmiljø, sikkerhed og ergonomi, opdatering af praktiske færdigheder i form af værkstedsundervisning etc. Elevens uddannelsestid forlænges med det antal uger, suppleringsmodulet varer, og der er mulighed for at opnå SU, hvis eleven er berettiget hertil. Til suppleringsmodulet udløses samme taxameter som til den øvrige undervisning i hovedforløbet.

6.1.1 Grundforløb

Euv1-elever godskrives for hele grundforløbet, men optages direkte på hovedforløbet. De generelle adgangskrav gælder derfor ikke for euv1-elever, idet de knytter sig til optagelse på grundforløbet (*se afsnit 2. Adgangskrav).*

6.1.2 Grundforløbsprøve

Euv1-elever optages direkte på hovedforløbet og skal derfor ikke gennemføre en grundforløbsprøve, der ligger i slutningen af grundforløbets 2. del.

6.1.3 Overgangskrav

Overgangskravene vedrører ikke euv1-elever, fordi de knytter sig til overgangen mellem grundforløb og hovedforløb. Euv1-elever optages direkte på hovedforløbet, fordi de qua de 2 års relevant erhvervserfaring vurderes at have det nødvendige faglige niveau.

Den eneste **undtagelse gælder certifikater**: Hvis den voksne mangler certifikater fra grundforløbet, kan uddannelsen ikke gennemføres som euv1.

Hvis kriterierne for 2 års relevant erhvervserfaring i øvrigt er opfyldt har eleven 2 muligheder:

1) Uddannelsen gennemføres via euv2, hvor certifikaterne opnås i grundforløbets 2. del.

2) Certifikaterne erhverves i anden sammenhæng, fx via arbejdsmarkedsuddannelserne, forud for optagelsen til en euv.

6.1.4 Hovedforløb

Euv1-elever skal gennemføre skoleundervisningen i det standardiserede hovedforløb for voksne (*5.2.1 Det standardiserede hovedforløb for voksne).*

6.2 Euv2

Voksne, der har mindre end to års relevant erhvervserfaring eller har forudgående uddannelse, skal gennemføre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for voksne, der består af et standardiseret hovedforløb for voksne med praktik og med mulighed for at modtage undervisning fra grundforløbets 2. del (euv2).[28] Forudgående uddannelse omfatter andre afsluttede ungdomsuddannelser, videregående uddannelser mv. Enkeltstående kurser som fx arbejdsmarkedsuddannelser er ikke omfattet.

6.2.1 Grundforløb

Euv2-elever har mulighed for at gennemføre hele eller dele af grundforløbets 2. del. En euv2-elev kan også godskrives for hele grundforløbets 2. del. Det er skolen der, på baggrund af den individuelle realkompetencevurdering, træffer afgørelse om afkortning af skoleundervisningen på grundforløbets 2. del (*se afsnit 3 Realkompetencevurdering)*.

6.2.2 Grundforløbsprøve

Euv2-elever skal til grundforløbsprøve, hvis de har modtaget undervisning i det uddannelsesspecifikke fag. Hvis elevens grundforløb kun består af grundfag skal eleven ikke til grundforløbsprøve.

6.2.3 Overgangskrav

For at blive optaget på et hovedforløb, skal voksne opfylde de overgangskrav der er fastsat for uddannelsen på lige fod med de unge med mindre det fremgår af uddannelsesbekendtgørelsen, at euv2-elever er undtaget fra kravene[29].

6.2.4 Hovedforløb

Euv2-elever skal følge det standardiserede hovedforløb for voksne bestående af både skoleundervisning og praktikuddannelse (*se i øvrigt afsnit 5.2.1 Det standardiserede hovedforløb for voksne*).

6.3 Euv3

Hvis den voksne ikke har relevant erhvervserfaring eller forudgående uddannelse følges en uddannelsesvej, som i omfang og varighed svarer til et eud-forløb for unge, der ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse (euv3).[30]

6.3.1 Grundforløb

Voksne, der skal følge euv3, skal gennemføre hele grundforløbets 2. del, med mindre de godskrives for uddannelseselementer.

6.3.2 Grundforløbsprøve

Voksne, der skal gennemgøre hele grundforløbets 2. del, skal til grundforløbsprøve på lige fod med de unge.

6.3.3 Overgangskrav

For at blive optaget på et hovedforløb, skal euv3-elever opfylde de overgangskrav, der er fastsat for uddannelsen på lige fod med de unge.

6.3.4 Hovedforløb

Hovedforløbet for voksne, der skal følge i euv3, svarer i omfang og varighed til hovedforløbet på en erhvervsuddannelse for unge.

7. Læringsmiljø for voksne

Erhvervsuddannelse for voksne (euv) skal tilrettelægges med en voksentilpasset pædagogik og didaktik.[31]

Voksne elever på erhvervsuddannelserne forudsættes at have særlige forudsætninger for at deltage i undervisningen, fordi de - sammenlignet med børn og unge - i reglen har mange flere og forskelligartede erfaringer. Fx. har de voksne i reglen erhvervserfaring og måske endda fra forskellige erhvervsområder eller arbejdspladser.

Ved tilrettelæggelse af undervisning skal der tages udgangspunkt i de voksnes særlige forudsætninger, herunder hvad der skaber motivation hos den voksne målgruppe.

I tidens løb er der generet en del praksis- og forskningsbaseret viden om voksenpædagogik og de faktorer, der understøtter motivation og læring hos voksne deltagere i uddannelse. I inspirationshæftet *Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse, Bjarne Wahlgren, NCK 2015* opsamles en række af disse faktorer.

Forhold der fremmer motivation og læring hos voksne:

- At deltagerne bliver behandlet som voksne i et stimulerende læringsmiljø
- At deltagerne har behov for og kan se meningen med det, de lærer
- At undervisningen bygger på det deltagerne kan (deres realkompetencer), frem for det de ikke kan
- At undervisningen udfordrer og skaber nysgerrighed, og at den aktiverer til deltagelse
- At der arbejdes med, hvordan man kan anvende det, man lærer (transfer)
- At undervisningen bygger bro mellem at kunne og at vide, mellem at kunne gøre noget og forklare hvorfor
- At undervisningen tager højde for, at vi lærer på forskellige måder, at vi har forskellige læringsstile.

Uddrag fra "voksenpædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse", Bjarne Wahlgren, NCK 2015

Som det fremhæves i inspirationshæftet " *Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse"*, er voksenunderviseren en væsentlig faktor for at skabe et godt læringsmiljø. Underviserens evne til at skabe gode relationer til deltagerne og mellem deltagerne er den grundlæggende for den faglige formidling. Jo bedre voksenundervisen kan aflæse de forskellige forudsætninger og realkompetencer, som deltagerne har, og integrere disse i undervisningen, jo bedre forløber læreprocesserne. [32]

For mere uddybende læsning henvises blandt andet til inspirationshæftet *Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse, Bjarne Wahlgren, NCK 2015 samt Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse – en eksempelsamling, Bjarne Wahlgren, NCK 2015.*

8. EUX

Elever, der skal gennemføre en erhvervsuddannelse for voksne, har mulighed for at gennemføre deres uddannelsesforløb som et eux-forløb. Eleverne skal i givet fald opnå C-niveau i seks grundfag på tekniske eux-forløb forud for hovedforløbet og i otte grundfag på merkantile eux-forløb forud for det studiekompetencegivende forløb.

Voksne har ikke adgang til grundforløbets 1. del, og der kan derfor være behov for at de skal følge supplerende undervisning, hvis de mangler de grundfag, der er placeret på grundforløbets 1. del (dansk C, engelsk C og samfundsfag C) (*se afsnit 10 Suppleringsmuligheder*). Voksne elever kan i den forbindelse, ligesom de øvrige elever, der starter direkte på grundforløbets 2. del, få refusion for eventuel deltagerbetaling i de tre fag. Refusionen af deltagerbetalingen er dog med fradrag af eventuelle tilskud til deltagerbetalingen, der er ydet i henhold til lov om statens uddannelsesstøtte og statens voksenuddannelsesstøtte.[33]

Der er adgang til refusion af deltagerbetaling for euv1 elever, der ikke skal gennemføre grundforløbets 2. del, hvor der i eux-forløb ligeledes er placeret grundfag. Disse elever kan få refunderet deltagerbetalingen for undervisning i grundfag, der er placeret i grundforløb med eux.

Alle elever, også de voksne, skal realkompetencevurderes i forhold til allerede opnåede kompetencer. For eux-elever finder meritbekendtgørelsen til de gymnasiale uddannelser anvendelse med de nødvendige tilpasninger.

Voksne der skal gennemføre en euv med eux vil **ikke få afkortet skoleundervisning i hovedforløbet**.[34] Varighedskravet på maksimalt 2 år til praktikuddannelsen er gældende ligesom euv1-elever ikke skal i praktik.

9. Erhvervsrettet og studierettet påbygning samt talentspor

Der gælder som udgangspunkt samme regler for en erhvervsuddannelse for unge og voksne, med mindre der er fastsat afvigende regulering. Det betyder, at voksne har mulighed for at vælge studie- og erhvervsrettet påbygning. Voksne kan også vælge valgfag, hvis det faglige udvalg har besluttet, at valgfag skal være en del af det standardiserede euv-forløb. Der er desuden mulighed for talentspor i euv.

10. Suppleringsmuligheder

Der gælder samme forhold for unge og voksne i relation til, at de generelle adgangskrav til grundforløbet ikke er opfyldt. Det forberedende forløb, som voksne skal gennemføre kan foregå i regi af VUC eller erhvervsskolen. Som udgangspunkt bør der være et lokalt samarbejde mellem VUC og erhvervsskole.

Det gælder særligt for euv1-elever på social- og sundhedsuddannelsen, at der etableres euv-pakker, som skal klæde eleverne på i forhold til grundfag, som i forbindelse med reformen er flyttet fra hovedforløbet til grundforløbet. Disse euv1-elever kan få tilbagebetalt deltagerbetalingen.

11. Forsørgelse

Mulighederne for forsørgelse under et euv-forløb afhænger af, om den voksne er beskæftiget eller ledig, hvorvidt den voksne har behov for praktik og om den voksne har en uddannelsesaftale med en virksomhed.

Hvis den voksne er i beskæftigelse og har en uddannelsesaftale med en virksomhed, udbetaler virksomheden løn under uddannelsen i henhold til de gældende regler på området. Det gælder for alle euv-elever. Virksomheden vil samtidig kunne få lønrefusion fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag under skoledelen. Hvis virksomheden udbetaler voksenelevløn til eleven, vil virksomheden kunne opnå lønrefusion på en særlig sats for voksne elever. Satserne for lønrefusion fastsættes i de årlige finanslove efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag. [35] Satserne kan findes på Virk.dk. I finansloven for 2015 er lønrefusionssatsen for voksne elever, der modtager voksenelevløn, fastsat til 110 pct. af højeste dagpengesats.[36] Dog kan lønrefusionen ikke overstige elevlønnen. Der ansøges om lønrefusion for euv-elever på samme måde, som der søges om lønrefusion for unge eud-elever.

For euv1 elever kan arbejdsgiveren tidligst opnå ret til lønrefusion fra det tidspunkt, hvor arbejdsgiveren forinden har beskæftiget den voksne på fuld tid i sammenhængende tre måneder eller ved deltidsbeskæftigelse i en sammenhængende periode, der svarer til tre måneders fuldtidsbeskæftigelse.[37]

Hvis den voksne ikke er i beskæftigelse afhænger mulighederne for forsørgelse af, om eleven vurderes at have behov for praktik. Hvis den voksne vurderes ikke at have behov for praktik (euv1), vil eleven være berettiget til SU under euv-forløbet, hvis de almindelige støttebetingelser er opfyldt.

Eleven vil, hvis der indgår praktikuddannelse i uddannelsen, have ret til at modtage elevløn fra praktikstedet i henhold til de gældende regler på området. Praktikstedet vil kunne få lønrefusion med satsen for voksen-elever, hvis der udbetales voksenelevløn.

Såfremt eleven ikke har en uddannelsesaftale, vil eleven kunne opnå SU til grundforløbet, hvis de almindelige støttebetingelser er opfyldt, og skolepraktikydelse under hele hovedforløbet, hvis eleven er optaget i skolepraktik. I delaftaler under skolepraktik er eleven berettiget til elevløn.

Hvis den voksne følger en erhvervsuddannelse som en del af den aktive beskæftigelsesindsats for ledige, vil eleven kunne modtage forsørgelse efter de gældende regler på beskæftigelsesområdet. For mere information om dette område henvises ti Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering; www.star.dk/

For yderlige information om mulighederne for lønrefusion henvises til www.virk.dk.

12. Overgang fra GVU

Bekendtgørelse nr. 1405 af 22/12 2000 om grunduddannelse for voksne (GVU) ophæves den 1. august 2015. Voksne, der er påbegyndt en GVU før denne dato, har dog fortsat mulighed for at gennemføre deres uddannelse som en GVU efter de hidtidige regler. En GVU-plan er gældende i 6 år, hvis eleven har modtaget sin GVU-plan inden den 1. august 2015. Skolerne fastsætter eventuelle overgangsordninger for elever, der er begyndt deres uddannelse som en GVU, og som ønsker optagelse på en euv.[38]

GVU-planer kan ændres til en euv-plan. I så fald vil kompetencevurderingen og GVU-planen indgå som grundlag for realkompetencevurderingen i euv.

13. Ikrafttrædelsesbestemmelser

Det fremgår af ikrafttrædelsesbestemmelserne (i) uddannelsesbekendtgørelserne, der træder i kraft 1. august 2015, at elever, der har påbegyndt en tilsvarende erhvervsuddannelse før den 1. august i overensstemmelse med overgangsordninger fastsat af skolen i den lokale undervisningsplan kan overgå til uddannelsen efter de nye uddannelsesbekendtgørelser.

Hvis eleven var 25 år på det tidspunkt erhvervsuddannelsen blev påbegyndt før 1. august 2015, skal han eller hun ved overgang til de nye ordninger gennemføre uddannelsen som euv.

Elever, som er begyndt på en erhvervsuddannelse før den 1. august 2015, har adgang til at fortsætte uddannelsen efter de hidtidige regler om uddannelsen, herunder efter et eventuelt afbrud i kortere eller længere tid. Det betyder bl.a., at hvis eleven begyndte uddannelsen før det fyldte 25. år, skal eleven altid fortsætte uddannelsen efter reglerne for unge, men mindre eleven vælger at overgå til den nye uddannelse efter de ovennævnte regler.

14. Appendiks

---

[1] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 u, stk. 2.

[2] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 5

[3] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 v, stk. 2. og § 66 y.

[4] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 5

[5] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 v

[6] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 7

[7] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y

[8] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 38 og § 56, stk. 5.

[9] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x og BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 38

[10] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 6

[11] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 5

[12] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 6

[13] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 6

[14] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 56, stk. 5

[15] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 130, stk. 6

[16] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 86, stk. 3

[17] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 5 c, stk. 1

[18] [18] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 86, stk. 4

[19] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 16, stk. 2

[20] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x

[21] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x og BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 24, stk. 2

[22] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 24, stk. 3

[23] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 x, stk. 3 og BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 16, stk. 5

[24] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

[25] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

[26] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

[27] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

[28] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

[29] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 3, stk. 2

[30] LBK nr 157 af 17/02/2015 – Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser; § 66 y, stk. 1

[31] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 16, stk. 1

[32] Uddrag fra "voksenpædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse", Bjarne Wahlgren, NCK 2015

[33] BEK nr. 1476 af 17/12/2014 - Bekendtgørelse om deltagerbetaling ved erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse; § 11

[34] Denne bestemmelse fremgår af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser

[35] Reglerne om lønrefusion for euv-elever findes i § 4, stk. 2, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 148 af 12. februar 2014, med de ændringer der følger af lov nr. 634 af 16. juli 2014.

[36] Finanslov for finansåret 2015; Konto 20.31.11 Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag

[37] Reglerne om lønrefusion for euv-elever findes i § 4, stk. 2, i lov om Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 148 af 12. februar 2014, med de ændringer der følger af lov nr. 634 af 16. juli 2014.

[38] BEK nr. 1010 af 22/09/2014 – Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser; § 131, stk. 3